

Beslissing klachtencommissie

inzake klacht van de heer X.

De klachtencommissie heeft in haar zitting van 7 mei 2020 het navolgende overwogen en beslist naar aanleiding van de op 29 april 2020 ontvangen klacht van de heer X, hierna verder te noemen klager.

1. STUKKEN

De klachtencommissie heeft kennisgenomen van:

- Klaagschrift van 29 april 2020
- Uittreksel uit het dossier
- Verweerschrift van 30 april 2020

2. KLACHTENPROCEDURE

De klachtenprocedure is begonnen met het klaagschrift van klager van 29 april 2020. Beklaagde, zijnde psychiater, heeft op 30 april 2020 een verweerschrift aan de klachtencommissie toegezonden.

Op 7 mei 2020 heeft er een hoorzitting plaatsgevonden via beeldcommunicatie, waarbij de volgende personen aanwezig waren:

- *de klachtencommissie:* voorzitter
psychiater Reinier van Arkel
lid cliëntenraad
- *secretaris:*
- *notulist:*
- *klager:* de heer X, die zich in deze heeft laten bijstaan door de patiëntenvertrouwenspersoon
- *beklaagde:* psychiater

Tijdens de hoorzitting hebben partijen ieder hun standpunten toegelicht.

3. KLACHT

Klager klaagt over het voortduren van de beperking in zijn telefoon- en internetverkeer.

4. STANDPUNT VAN PARTIJEN

Het standpunt van klager komt, kort samengevat, neer op het volgende. Klager is sinds 23 maart 2020 opgenomen binnen GGZ met een crisismaatregel. Direct na binnenkomst is de telefoon van klager ingenomen en is hij in zijn communicatie beperkt. Klager mag ook geen gebruik maken

van het internet. Het is klager alleen toegestaan om nader gespecificeerde personen te bellen, te weten zijn moeder en broer, via de telefooncel op de afdeling. De vrienden van klager kunnen klager wel bellen, maar klager kan zelf geen vrienden bellen. Als er familie op bezoek komt, dan regelt de broer van klager dat de belangrijkste zaken worden geregeld, zoals het doen van bankzaken en het beantwoorden van e-mails. Aanvankelijk had klager over de beperking in het internet- en telefoonverkeer geen gemotiveerd schrijven ontvangen van beklagde, maar later is dit alsnog uitgereikt. Klager is het niet eens met de beslissing van beklagde. Klager beaamt dat hij ten tijde van de opname psychotisch was, maar inmiddels gaat het goed met hem. Er is volgens klager geen sprake meer van een psychose of verwardheid. Klager is dan ook van mening dat de beperking in zijn telefoon- en internetverkeer kan worden opgeheven. Indien nodig, is klager bereid om hierover afspraken te maken met beklagde of om er bepaalde voorwaarden aan te verbinden. Klager stelt dan ook dat de beperking niet langer noodzakelijk is waardoor er geen legitimatie meer is om de beperking verder voort te laten duren. Klager meent dat hij in een stadium zit waarin hij zelf keuzes kan maken en zijn broer niet meer nodig heeft. Hij wil graag weer zelf naar muziek kunnen luisteren, apps kunnen gebruiken, de wekker kunnen zetten, e-mails kunnen beantwoorden en gebruik kunnen maken van navigatie. Klager stelt dat, mocht hij zijn telefoon terugkrijgen en in de toekomst weer het idee krijgen om iets te gaan publiceren, hij dit vooraf zal bespreken met beklagde.

Beklaagde geeft aan dat hij is overgegaan tot beperking van het telefoon- en internetverkeer van klager, omdat klager ervan overtuigd is dat hij de coronacrisis kan oplossen, wat zich uit in het veelvuldig bellen naar collega's en de directie van zijn bedrijf ter overleg. Daarnaast wil klager steeds het RIVM en Mark Rutte opbellen om zijn standpunten kenbaar te maken. Bij ongezien gebruik van telefoon, laptop of computer bestaat volgens beklagde het risico op maatschappelijke teloorgang. In dat kader zijn de telefooncontacten beperkt tot familie en vrienden. Tevens is aan klager toestemming gegeven om onder toezicht van zijn moeder en/of broer zijn laptop te gebruiken om bankzaken te regelen. Het is immers niet de bedoeling dat klager via email of telefoontjes zijn ideeën gaat verspreiden. In tegenstelling tot wat klager aangeeft, is hij nog niet hersteld van zijn psychotische decompensatie. Gelet op de ernst van zijn paranoïde- en grootheidswanen is er zelfs recent besloten tot een medicatieswitch. Gezien het aanhouden van zijn psychotische symptomen (sinds de verlofmomenten in ernst toegenomen) is het noodzakelijk de beperking in het gebruik van communicatiemiddelen aan te houden.

Voor wat betreft de bereidheid van klager om onder voorwaarden de telefoon te gebruiken, merkt beklagde op dat hij er niet veel vertrouwen in heeft dat klager zich hieraan zal houden. Beklaagde heeft namelijk, ondanks dat de telefoon van klager is ingenomen, recent signalen ontvangen van de coach van klagers' werk dat klager nog steeds contact met hem zoekt. Beklaagde vreest dat klager de grenzen zal gaan verliezen op het moment dat hij zijn telefoon terugkrijgt. Ten aanzien van de schriftelijke aanzegging d.d. 15 april 2020 geeft beklagde aan dat klager in eerste instantie (bij opname) akkoord ging met de beperking van zijn telefoon- en internetverkeer. Het is pas later gaan spelen dat klager zich ertegen verzette. Er is toen een beslissing op schrift gesteld. De beperking wordt geëvalueerd in familiegesprekken. Onlangs, op 1 mei 2020, is afgesproken met klager dat hij mag bellen met zijn moeder, broer, advocaat, de

patiëntenvertrouwenspersoon en de inspectie. Klager mag nu ook vrienden terugbellen als deze gebeld hebben. Hij mag echter nog geen gebruik maken van apps en e-mail voor sociaal gebruik.

5. OVERWEGINGEN EN OORDEEL KLACHTENCOMMISSIE

5.1 *De ontvankelijkheid van de klacht*

De klacht van klager richt zich op gedragingen waarop de Wet verplichte ggz van toepassing is. Ingevolge artikel 2 lid 1.2 van het reglement van de klachtencommissie heeft de klachtencommissie tot taak om klachten te behandelen die worden ingediend op grond van de Wet verplichte ggz. Klager is als cliënt van GGZ Oost Brabant op grond van artikel 1 sub c van het reglement van de klachtencommissie bevoegd tot het indienen van een klacht bij de klachtencommissie. De klacht is schriftelijk en op de juiste wijze ingediend. De klacht van klager is derhalve ontvankelijk.

5.2 *Formele toetsing*

De klachtencommissie overweegt dat uitgangspunt in het gezondheidsrecht het zelfbeschikkingsrecht is. Iedere patiënt mag zelf uitmaken of hij een (be)handeling wel of niet wil ondergaan. Uitzonderingen op dit zelfbeschikkingsrecht moeten bij wet geregeld zijn. Klager verblijft in GGZ Oost Brabant op grond van een verlengde crisismaatregel. Op de voorgenomen vormen van verplichte zorg zijn de bepalingen ter zake van de Wet verplichte ggz van toepassing. Omdat verplichte zorg een ingrijpende inbreuk is op het zelfbeschikkingsrecht en op de lichamelijke integriteit van de patiënt, dienen er zowel procedurele als inhoudelijke waarborgen in acht worden genomen alvorens over te kunnen gaan tot het verlenen van verplichte zorg.

De klachtencommissie zal de beslissing om over te gaan tot verplichte zorg derhalve toetsen aan deze procedurele en inhoudelijke waarborgen. In het bijzonder zal de klachtencommissie daarbij nagaan of:

- de beslissing om over te gaan tot verplichte zorg op schrift is gesteld door de zorgverantwoordelijke en voorzien is van een motivering;
- de beslissing om over te gaan tot verplichte zorg pas is genomen nadat de zorgverantwoordelijke:
 - o zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene
 - o met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd
 - o voor zover de zorgverantwoordelijke geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur;
- de geneesheer-directeur op de hoogte is gesteld van de beslissing en een afschrift van de beslissing aan betrokkene, de vertegenwoordiger¹ en de advocaat heeft verstrekt en hen schriftelijk in kennis heeft gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en van de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon;
- er verzet is aangetekend tegen het toepassen van de verplichte zorg;

¹ Indien van toepassing

- een causaal verband bestaat tussen het gedrag van betrokkene als gevolg van zijn/haar psychische stoornis, en het ernstig nadeel dat moet worden weggenomen.

In dit kader overweegt de klachtencommissie als volgt. Uit de voortgangrapportage kan worden afgeleid dat de telefoon van klager sinds 25 maart 2020 is ingenomen. Op 2 april 2020 is er een beslissing tot verlening verplichte zorg op schrift gesteld en aan klager overhandigd. In deze beslissing is de mogelijkheid, om de vrijheid het eigen leven in te richten te beperken (waaronder het gebruik van communicatiemiddelen), aangekruist. Hierbij is expliciet vermeld, dat deze beperking *niet* wordt toegepast. Inzet van deze maatregel kon op dat moment echter niet worden uitgesloten. Op of rond 15 april 2020 is er een nieuwe beslissing tot verlening verplichte zorg genomen. Hierin is kenbaar gemaakt dat vanaf 6 april 2020 is besloten om het telefoonverkeer te beperken tot familie en vrienden, met als motivatie dat er risico bestaat op maatschappelijke teloorgang bij ongezien gebruik van telefoon, laptop of computer. Verder wordt er in deze beslissing aangegeven dat het gedrag van klager als gevolg van een psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel, bestaande uit maatschappelijke teloorgang bij groothedswanen en belasting op omgeving. De klachtencommissie is van oordeel dat deze motivatie onvoldoende is. Niet is vermeld welke feiten en omstandigheden aanleiding zijn geweest of zouden kunnen zijn voor de beperking en wat de verwachte duur van de beperking is. Ook wordt geen motivatie gegeven bij het doel dat is aangekruist waarvoor de verplichte zorg wordt ingezet. Voorts blijkt niet uit het dossier dat de beslissing pas is genomen nadat beklagde zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van klager, met klager overleg heeft gevoerd en met de geneesheer-directeur overeenstemming heeft bereikt. Al met al had beklagde zijn beslissing beter moeten verantwoorden en duidelijker moeten maken dat met een lichtere interventie niet kon worden volstaan.

Daarnaast is het de klachtencommissie gebleken dat het toepassen van de verplichte zorg ruim eerder is aangevangen dan dat de beslissing aan klager is verstrekt. Uit het dossier van klager maakt de klachtencommissie op dat de telefoon van klager op of rond 25 maart 2020, in ieder geval direct na de opname, is ingenomen. Op dat moment verzette klager hier zich niet tegen. Dit wordt ook niet door klager betwist. Tijdens de hoorzitting hebben klager en beklagde aangegeven dat klager zich ergens begin april 2020 heeft verzet tegen de verplichte zorg in de vorm van beperking van het telefoon- en internetverkeer. In de schriftelijke beslissing d.d. 15 april 2020 wordt aangegeven dat de verplichte zorg op 6 april 2020 is aangevangen. Of 6 april 2020 daadwerkelijk de datum is waarop de verplichte zorg is gestart, kan niet worden vastgesteld nu in de voortgangsrapportage niet is aangetekend wanneer de verplichte zorg is gestart. Al met al bestaat er onduidelijkheid over de precieze datum van omschakeling tussen vrijwillige en verplichte zorg. De klachtencommissie oordeelt dat beklagde onvoldoende adequaat heeft gehandeld, nu niet duidelijk is wanneer de verplichte zorg precies is aangevangen en met grote waarschijnlijkheid kan worden aangenomen dat de beslissing pas na anderhalve week of twee weken aan klager is uitgereikt.

Tot slot is de klachtencommissie van oordeel dat de verplichte zorg in de vorm van een beperking van telefoon- en internetverkeer in onvoldoende mate is geëvalueerd. Uit het dossier en hetgeen partijen ter zitting hebben verklaard, blijkt dat er slechts één evaluatiegesprek

heeft plaatsgevonden, namelijk op 1 mei 2020. Dit is ruim 5 weken nadat de telefoon van klager is ingenomen. Vóór 1 mei 2020 is er kennelijk niet (eerder) gekeken naar de mogelijkheid van het maken van nieuwe afspraken, terwijl klager wel regelmatig heeft aangegeven zijn telefoon terug te willen hebben (zie de rapportage op 14, 20 en 21 april 2020). Uit de rapportage blijkt daarnaast niet dat klager wederom zijn coach zou hebben gebeld, zoals beklagde betoogt. De verplichte evaluatiemomenten die de Wet verplichte ggz met zich meebrengt, dienen als waarborg dat de verplichte zorg niet langer dan noodzakelijk wordt toegepast. Nu er slechts één evaluatiemoment heeft plaatsgevonden en er niet is toegewerkt naar teruggave van de telefoon (al dan niet onder voorwaarden), overweegt de klachtencommissie dat beklagde hierin tekort is geschoten.

Nu aan de vereiste formele voorschriften niet voldaan is komt de klachtencommissie niet toe aan een inhoudelijke beoordeling van de klacht of aan toetsing van de beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid.

6. **BESLISSING**

De klachtencommissie voornoemd, verklaart de klacht van klager tegen de beperking van telefoon- en internetverkeer, gegrond.

voorzitter klachtencommissie

Beroep

Betrokkene, de vertegenwoordiger of de zorgaanbieder kan door middel van een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift bij de Rechtbank Oost-Brabant beroep instellen tegen onderhavige uitspraak van de klachtencommissie. De termijn voor het indienen van een verzoekschrift bedraagt zes weken na de dag waarop de beslissing van de klachtencommissie aan de betrokkene is meegedeeld.

